

Balıklar ve Mercanlar Kötü Kokuyu Alabiliyor

Özlem Kılıç Ekici

Büyük Okyanus'taki balıkların ve mercanların kötü koku yayan, zarar görmüş kayalıklara yerleşmekten kaçındığı belirlendi. Araştırmanın sonuçları zarar gören mercan kayalığı yaşam alanlarından çevreye değişik bir kimyasal koku yayıldığını, yavru balıkların ve mercan larvalarının bu kokunun geldiği alanlardan uzaklaştığını gösteriyor. Georgia Tech Üniversitesi araştırmacıları tarafından yürütülen ve NSF tarafından desteklenen çalışmanın sonuçları *Science*'ta yayımlandı.

Okyanuslardaki mercan kayalıklarının sayısı ve kapladığı alan gittikçe azalıyor. Aşırı derecede avlanma özellikle su yosunlarını yiyen balıkların azalmasına ve dolayısıyla mercan kayalıklarında mercanların yerine deniz yosunlarının hâkim olmasına neden oluyor. Bu durumda mercan kayalıkları balık ve mercan yönünden değil de yosun yönünden zengin bir yaşam alanı görüntüsü yansıtıyor.

Yosunların fazlaca yayılış gösterdiği alanlardan çevreye yayılan kimyasal sinyaller genç mercanların ve balık larvalarının buraya yerleşmesini engelliyor. Okyanus bölgeleri koruma programı çerçevesinde yer alan mercan kayalıklarında balık avının yasaklanmasının bu bölgeyi iyileştirmek

için yeterli olmayacağını belirten uzmanlar, etrafa yayılan kimyasal kokunun yosunlar o bölgede kalmaya devam ettiği sürece var olacağını özellikle vurguluyor.

Araştırmacıların gerçekleştirdiği denemelerde 15 farklı balık türünden 20 balık larvası ve farklı mercan türleri kullanılmış. Balık ve mercan larvalarının özellikle sağlıklı kayalıklardan elde edilen suya doğru hareket etmeyi tercih ettiği gözlenmiş. Ayrıca farklı mercan kayalığı parçacıkları suyun içine batırıldığında balık ve mercanların gene sağlıklı mercan kayalıklarına doğru hareket ettiği belirlenmiş. Sağlıklı mercan kayalıklarında yaygın olarak yaşayan *Acropora nasuta* mercan türünün bulunduğu su tankının, kendilerine yaşam alanı arayan

yavru balıklar ve mercanlar için daha cazip olduğu görülmüş. Aynı tankta mercan kayalıklarını istila eden bir deniz yosunu türü olan *Sargassum polycystum* yerleştirildiğinde ise larvaların o bölgeden uzaklaştığı belirlenmiş. Larvaların %81'i sağlıklı mercanların olduğu bölgeyi tercih etmiş.

Kayalıklara, doğru zamanda ve minimum düzeyde yapılacak olan müdahalenin birçok şeyi olumlu yönde etkileyeceğinin altını çizen yetkililer, bir sonraki aşamanın deniz yosunlarının o bölgeden temizlenmesi olduğunu belirtiyor. Zamanla deniz yosunlarının yoğunluğu azaldıkça olması gerektiği gibi mercan kayalıkları tekrar rengârenk, çeşit çeşit mercanla ve balıkla dolu bir yaşam alanı haline gelecek.